Mawphor
Khubor Khasi Ba Nyngkong Ba Man Ka Sngi
Vol XXXVII (37) No. 309 10 Naiwieng (Nov) 2026

Bun kim pat sngewthuh ba ka jingshah dait ksew ka dei kaba shyrkhei....

Imat ha ka jylla Meghalaya haduh mynta hi kim pat sngewthuh than ba ka jingshah dait ha ki ksew ne ki miaw kampher la kadei ïa ki ksew ne ki miaw surok, kadei kaba shyrkhei bad kaba buh jingma ïa kito kiba ngat ha katei ka apot ruh ka long kaba syier lada ym sumar kloi. Kumba long mynta hi, ha kylleng ki bynta jong ka jylla khamtam eh ha ki bynta ba long ïew ha ha nongbah Shillong ka jingdon ki ksew surok ka la long kaba i syier haduh katta katta khamtam lei lei ha ka por mynmiet.

Kumta, ka la dei ka por ïa ka tnad ka Koit ka Khiah ka sorkar jylla kumjuh ïa ka tnad ba peit ïa ki mrad ne ka tnad Animal Husbandry and Veterinary ban shimkhia bha ïa kane ka mat da kaba trei ryngkat ryngkat bad ki Municipal Board la ka long naduh ka Shillong Municipal Board bad kiwei kiwei na ka bynta ban peit ba ka jingdon ki ksew surok kam dei ban buh jingma ïa ki paidbah ba ïaid ba ïeng. La ngam jylliew ha kane ka phang ka long ban peit ba ka jingdon ki ksew surok lane ki ksew ba ri ha iing ka dei ban pyntikna ba ki la ïoh ïa ka tika khnang ba lada ki dait ruh ka jingma kan ym da ktah than ïa kito kiba shah dait. Hynrei ban pynurlong ïa kane ruh kam dei satia ka kam kaba suk lada kum na ka liang ka Municipal Board bad ka tnad Veterinary kim shimkhia ban peit ba kine ki jingthaw baroh kim ïoh ïa ka tika kaba biang.

Ka shong ruh ha ka jingkitkhlieh jong ki trai iing kiba ri ïa kitei ki miaw ki ksew ba kin pyntikna ba ki jingri ba ki ri kidei kiba la biang ka tika khnang lada ki dait ne trud ïano ïano kan ym buh jingma pat ïa kito kiba ngat ha katei ka apot. Lehse lada peit katkum ka jingbatai jong ki doctor kiba tbit ha katei ka liang la sngewthuh ba lada kito ki paidbah kiba shah dait ha kitei ki miaw ki ksew lada jia ba kim leit ban shah ai tika lehse lada ki sniewbok ki lah wat ban duh ei ïa ka jingim.

Namar lada jia kum kine ki jingjia ba sngewsih ïa ki bahaiing lane ki para marjan marpa khlem pep kito ki longiing kiba ri ïa kitei ki miaw ki ksew kin kthang ka mynsiem bad katne katno tam kan ktah ïa kito ki longiing kiba duh syndon ïa ki baieid ba thoin. Ka jingjia ba dang shen ha ka jylla ba kawei ka nos ka duh ei ïa ka jingim tang na ka jingshah dait ksew ka la dei ka jingjia kaba pynkyndit lut ïa baroh. Kane ka jingjia ym tang ba ka pynkyndit hynrei ka pynlong ruh ïa ki nongshong shnong ba kin tip ba kam dei satia kaba shngain ban buh ïa ki miaw ki ksew lada kim lah pat ban sumar ïa ki ha ka rukom kaba dei naba kiba nyngkong eh kiba don ha ka jingma dei ki khun ki ksiew bad ki bahaiing lajong hi.

Lada ngam jylliew shuh shuh ka long ruh ka khubor kaba sngewsih ban tip ba kin don haduh kumba 27 ngut ei ei ki nongshong shnong kiba la duh ei ïa la ka jingim tang na ka daw ka Rabies kaba dei ka jingpang na ka jingshah dait ha ki ksew. Katkum ki jingkhein, kumba 96 persen na kine ki jingjia ba sngewsih ki dei beit na ka jingshah dait ksew bad kumba saw persen pat kadei na kiwei pat ki mrad. Kumta la sngewdei ban ai jingmut bad ruh ban pynbor ïa kito ki longiing kiba ju sngewtynnad ban ri ksew ne ri mrad ba ki dei ban leit ai tika tikna ïa ki mrad ba ki ri namar ha kaba khatduh ka jingshngain kadei ïa ki hi. Kawei ruh lada ki jingri kidei kiba koit ba khiah ka don ruh ka jingshngain ïa ki khunlung kiba dang rit kiba ju smat ban ïalehkai bad ki ksew ne ki miaw. Donkam ruh ïa ki bor sorkar ba kin mih da ki jingthoh kiban batai bniah shuh shuh halor kane khnang ba ka jingpynshai kan long kyllum ha baroh ki kyndong kynshrot jong ka jylla kiba ym pat ju bnai ba ka jingshah dait ha ki ksew ki miaw ka lah ban buh jingma ïa ki khun ki kti ki bahaiing ha sem lane ïa ki baieid ba thoin jong ki.

Ha kawei pat ka liang la sngew dei ban kyntu ruh ïa ka tnad Veterinary khamtam ïa ka Shillong Municipal Board ba kin peit lem ïa ka jingbun palat ki ksew surok kiba buh bha ka jingma khamtam ha ki jaka ïew. Kine harum ki dei khyndiat ki jingbatai halor kane ka jingpang Rabies kiba ong ban ïada ïa ka lah ban leh da kaba : Leit ai tika ïa ki ksew man u snem ban lait na ka rabies. Ki ksew ki dei ban long kiba shait ba khlaiñ ha ka por ba ai tika khnang ba kan lah treikam bha ka dawai. Lada 70 persen na ki ksew ha ka thain jongphi ki la dep ai tika, ka jingpang kan sa jah. Ka long kaba donkam bha ba kin ïoh ïa ka tika. Ki shnong bad ki kynhun. bapher kumjuh ki riewshimet ki lah ban wanrah ïa ki ksew surok ban ïoh tika ha kino kino ki veterinary hospital kiba don ha ka jylla. Sngew dei ruh ban banjur halor kane ka mat ba ki riewshemphang ki pynpaw ba - kam don satia ka jingpynkoit ïa ka Rabies hadien ba la paw ki dak jingshitom bad kane ka lah ban ïalam wat sha ka jingïap ïa ki briew bad ruh ïa ki mrad. Ka long kaba donkam ba baroh ki jingri ki dei ban ïoh ïa ka tika man ka por ban lait na ka.

Katto katne ki daw jong ka jingduk

Bah Apol Mawñiuh, Laitkroh

Katno ka jingisynei bad myllung ban ïohi ba da ka jingbym banse ka hynmen ka hap ban aiti noh ïa la ki para sha ki briew shiliang ban ting khun syndon noh namar ba ym lah ban bsa shuh kumba jia ïa kata ka longïing ba u kpa ula phet noh tang shu ïap ka kmie. Shano kita ki kñi ki dustur Khasi.

Lada ki dan ruh nga ngeit kin ym nud ban tuklar, namar ïalade ruh kì shah synshar ha kiwei. Ha ka juh mynta ka bor Kñi ka la leit, sah sa tang ka nam MAMA, uba shu long tang kum U Manager ne u Conductor. Kumta ban lait na ka jingduk bad ka jingdie kiad ki thei kit khunrei, dei ban pynkit khunrei noh ha u rangbah. U Rangbah u long kum ka trok. Da kaba suk u lah ban kit 7/8 ton (7/8 ngut ki khun);hynrei ka kynthei ka long kum ka kali Maruti Car .Wat shiton ruh kam lah kit. Ban ong lei lei 7/8 ton, tang katta la pra lut ka body bad kdiah lyngkhot lyngkhai ka Chassis,

3. Ka dustur hiar pateng- Kawei pat ka daw jong ka jingduk ka dei ka dustur hiar pateng. Bunsien hi ka spah u Khasi ka neh tang shi khmat. Kiwei kiwei ki jaidbynriew ki kiew ha ka khaïi ka pateng, namar ba shimi da u khar-ar bor (khun shynrang). katba ha ngi ki Khasi pat ka long mar khongpong. Ngim ju roi ha khaïi ka pateng, namar ba ngi bteng na ka kmie ym na u kpa. Peit ha ki dukan sha Khasi, don tang ki samla kynthei; i samla shynrang pat ki shu shang namar ba ka dustur jong ngi ka khlem pynkup bor ha u shynrang ba un pyniaid ïa ka business. Kumta ka business jong u Khasi katba nang slem nang hiar.

Ka long kumba ong uwei u bah, "sdang na u tube light, kut ha u mombati. Ka kynthei hi kam lah ban pynroi ïa ka spah ba ka ïoh meiteng (ym dei pateng), namar kan hap shaniah ha u shongkha u bym don jingkitkhlieh satia, namar ïalade ruh um tip lano un shah beh. Peit nuksa ïa ki kong die jaiñ ha iewduh, ki ïohthiah, lyngngai, katba u khyllah jait pat um ioh por wat tang ban dihsha.

Nga ïohi ha ki kot khubor ba ka don kawei ka bank sorkar ba la pyniaid tang da ki kynthei. Shu tharai lada ki nongtrei ki ïoh khun kawei hadien kawei, ka business ka la kut namarba kato ka kong ba ïoh khun thymmai kan hap shong shuti 3 bnai. Lada jia lei lei ba ki ïoh khun ha kajuh ka por, la hap ban khang tala syndon ïa ka bank. Haba kumta u ei u ban leit thep pisa ne ïaleh business bad kata ka bank.?

4. Ka jingroi ki khun pongka- Ka jingïoh ki thei kit khunrei bad ki khun pongka, ka dei kawei na ki daw jong ka jingduk. Mynta ki thei Khasi kit khunrei-khun pongka na ki kpa khyllah jait bad na ki kpa Khasi la jong, ki la nangroi katba nangmih ki sngi. Phra snem mynshuwa, don tang iwei-ar ngut ki khynnah tam bilor bad tin jot ha sor Nongstoiñ, mynta ki la nang ïa bun. Khambun na ki lada kylli uei u kpa jong ki, ka jubab ka long, "nga kan rei" (ngam tip) lane "u la phet lah"(u la phet noh). Mynshwa nga ïohi tang na Shillong ïa kito ki khun dkhar ba tam bilor bad tin jot; hynrei mynta ha Nongstoiñ ruh ki khun Khasi ki la ïa bun. Sha ki thaiñ Nongstoiñ, lada shong kai bad u hap kyrngah khlieh kumba shong kali kulai. Ki kali ruh ki hap ïaid kum u bseiñ. Ka hospital ruh ka bym biang satia, pang tang u shyieng budlum ruh hap leit phah sumar sha Shillong. Kumba long mynta ha Nongstoiñ ym don development satia lait Bun na kine ki khynnah ki ngop ha ki bun jait ki jingmlien basniew kum ha kaba dih kiad, kynja drugs, denrite bad kiwei kiwei de ki kam jakhlia. Shano ka lawei jong ki.

Kine ki khun pongka khlem pep kin nang pynkha roi ïa ki khun pongka bad pynduk shuh ïa ka ri. Lada ym long THEIBAH (ym dei rangbah) sa ki long longkmie, nga tharai kan nang kham sniew shuh shuh. la ki rangbah, ngam ju ïohi ba kin ïa ap shnong, imat ki bunkam palat ne ki la ïa ïap lut. Lah ruh kim da salia ha namar ba ki dei tang ki rang khat-ar lama ki ban shu sieh lama kat shaba khot.

5. Ka khawai ïap briew-Ka rukom khawai- ja-khawai doh haba ïap briew, ka dei kawei na ki daw kaba nang pynduk shuh ïa ka jaidbynriew jong ngi kaba la duk lypa. Uwei u nong Germany,. (na sor Hamburg), ka ri kaba riewspah bha, u la ïathuh ïa nga ba ha shnong jong u kim ju khawai haba ïap briew. Shane pat, haba ïap briew khamtam ha ki ïing ba kham riewspah, ïoh lut ki jait doh baroh, haduh ba ym i dei shuh kum kata ka iing ïap briew; la i pynban kum ka bam khana shnong.

Lada shem jynjar u para marjan, tang 50/- ruh um nud ïarap, haba jap briew pat u pynlut da ki phew hajar tyngka ban pynbam bang ïa u para marjan baduk. Don ruh ki longïing baduk kiba tang ban bamja mluh arsien shisngi ruh kim ioh, haba ïap briew pat ki ot sniang ot-masi da kaba buh bynda da ki jingdon- jingem ne da ka khyndew ka shyiap. Lada khein ïa ka bai pynlut ïap briew, la dap ban phah skul ïa ki lai/saw ngut ki khun. Ha kane ka juk hiran mynta, ngi la dei ban pynduh noh ïa katei ka dustur, namar ka ktah palat ïa uba duk. Lada jïa lei lei ba ïap briew man u snem, nga tharai bun kiba duk kin hap kylla nongkhrong ne nonglute ym don ei ei shuh, ba la pynlut lut ha ki jingkhawai ïap briew.

6. Ka khawai jer khun bad dap snem- Kane ka dei ka jingbud tynneng ïa kita ki nongsepngi na shillang duriaw. Mynshwa u Khasi, kha khun mynmiet, jer mynstep; mynta pat khlem khawai ym long jer. Nangta haba dap shem ruh hana hap ban khawai ba la dap snem. Don bun kiba shu bah da ka ram tang ban ïoh khawai dap snem.

7. Ka rukom rep bad ka jingshah khem dor-Ka rukom rep ka juk hyndai bad ka jingbymkitkhia ka sorkar ban hikai ïa ki rukom rep ka juk mynta ka nang pynduk shuh shuh ïa ki nongrep kiba deiu budlum jong ka ïap ka im jong ka jaidbynriew. Nga ïohsngew ïa ka khubor na ka khieng ka tyngab ba ki don ki nongmihkhmat (nongmih kpoh) kiba tuh noh ïa ka pisa ba la ai ka sorkar pdeng na ka bynta ban ïarap ïa ki nongrep baduk.

Nalorkata, ka jingshah kheiñ dor ki mar rep ha ki mahajon heh spah ka nang pynduk shuh shuh ïa ki paid nongrep. Ka jingmih, kam ïa ryngkat shuh bad ka jingpynlut. Kaba i pangmet ka long baujuh u briew u buh dor ia ka mar kaba u thied na ki nongrep bad ïa ka mar kaba u dei sha ki, kaba kham heh dor bun shah ban ia ka mar ba u thied. San ne hynriew snem mynshuwa nga la poi leit donkam sha ïew Mecofed Mawïong. Uwei u bah u la ïathuh ïa nga ba ha ka por ba plie nyngkong ïa katei ka ïew, ka la pynïoh nong shisha ïa u nongrep; hynrei hadien katto katne por ka la khang noh namar ki nongmihkhmat bad ki nongpyniaid jong katei ka ïew ki shah thied noh ha ki kharkaïa. Mynta te ngam tip ka long kumno, namar ngam ju poi shuh shatei.

8. Ka rukom im lut phut- Ka jingpynlut por jong ki briew jong ngi tang ha ki kam kai, kum ka jingïakhalai (kynthup ïa ka thohtim), bad ki kam sngewbha bapher bapher bad ka rukom im lut phut ka dei kawei na ki daw kaba nangpynduk shuh shuh ïa ki briew jong ngi. Ha ka jaka ban leit rah ïa ka bai bylla sha ïing, u leit dih kiad noh ne pynlut ha ki jingkhalai. Don pat kiba duk bad kim lah ban phah skul ïa ki khun namar ba kim don pisa, katba ban thied kwai, tympew, dumasla, duma dih, kïad bad kiwei de ki don pisa.Hangne ngan ai ka jingkhein kaba rit duh ïa ka jingpynlut jong u u briew na ka briew ha ki lingbam bym don jingmyntoi ei ei. Nuksa- i) Lada kawei ka kong ka bam kwai 20 kyntien shi kyntien shisngi, uba shongdor 50 pisa shi kyntien, ha ka ka shisngi ka pynlut 10/-: shi bnai =300; shisnem 360; 10 snem =36,000/

i) U bai dumasla, shi sngi=3/-: shi bnai-90/-; shi snem 1080/-; 10 snem =10,800/-.

i) U bai duma dih (shynrang), shi sngi =7/; shi bnai 210; shi snem =2520/-; 10 snem =25,200/-.

iv) Don bun ki rangbah Khasi jong ngi kiba phong.da ki patlun ba don khylki 3 ne 4 tylli bad ki slipar jot ba shu teh da u sainar hana ym don pisa ban thied namar ba duk, katba ban dih kiad pat ki don pisa. Uba dih kiad lieh duna eh hà ka shisngi (khlem kheiñ ïa ka bai tah kiad)= 30/-; shi bnai =90/-; shisnem 10,800/-; 10 snem =1,80,000/-. Lada u iehnoh ne pynduna noh ka, sha bai dih, u la lah ban phong da ka sut ba rem dor man ka sngi wat haba trei lyngkha ruh.

V) Ka jingkhalai lei lei ka dei kaba sniew tam na baroh namar ka jingduhnong kam don pud. Uba ioh u la kmen ba la ïoh pynbam dohsyiar ïa ki khun; hynrei um pyrkhat pat ba ki khun jong u paralok jongu, kin hap thiah jingit. Ka khalai ka dei ka lute donburom.

9. Ki kam shrieh bad ka jingdon ki Sengbhalang- Ki kam shrieh jong ngi ha kaba pynjot ïa ki tiar paidbah, kum ki surok, ki signboard, ki steet light, thang kali Sorkar, pynpait ïit ne thang ïing sorkar, ot ïa ki seat kali bad kiwei kiwei de ki kam pynjot, ki la nang pynïap pynduk shuh shuh ïa ngi. Ki jingbun than kita ki Sengbhalang ruh ki pynduh nong shibun ïa ki paidbah. Ki don tang khyndïat eh ki Sengbhalang kiba trei shisha na ka bynta ka jingbha jong u paidbah; hynrei kiba bun ki dei ki seng tuhlarig na u paidbah ban bhalang ki dkhot jong ki. Nga ïohi ba katba nangbun ki Sengbhalang katta nangrem dor u khaw. Ki don ki Sengbhalang kiba leit ïalap kylleng kylleng dakaba shong ba heh da ki kai rem dor; hynrei ïa ka bai umphniang bad ka bai wai kali la siew da ki mahajon heh spah. Haba kumne haei keiñ un ym kiew dor u khaw?. Haba leit pan pisa u 'riew shimet ne kano kano ka kynhun ki ong ka dei ka extortion; hynrei haba leit dawa pisa ki Sengbhalang, ki ong ka Donation.

10. Ki lynti syngkien- Nalor kitei ba la kdew haneng, sa ka jingbym don surok ka nang pynduk shuh shuh ïa ki nongrep baduk. Da ki spah bad ki hajar kilo ki - jhur bad ki soh ki pai ki shu pyut kai ha la shnong namar ym lah ban pynpoi ïew bym don surok. Lada uwei u nongrep u hap bret noh man la ka taiew ïa ki soh ki jhur kiba shongdor 500/-, u la duh nong 500/- ha ka shi taiew; shi bnai=2000/-;shi snem=24,000/-;10 snem s=2,40,000/-

Ka jingsniew palat jong ki surok ruh ka wanrah ïa ka jingduhnong ïa ki nongleit nongwan khamtam ïa kit kiba ju leit ju wan man ka sngi.Ka jingkiewdor ki mar ki mata khamta m ki marbam mardih, Namar ba sniew eh ka surok, u nongleit hap siew tam ka bai shong kali 10/- por leit bad 10 snem 72,000/.

11. Ka jingbym bïang ka um-Ka jingbym biang ka um ruh, ka wanrah ïa ka jingduhnong ïa u paid nongrep baduk. Lada u nongrep ne nongbylla u hap pynlut 2 kynta shisngi na ka bynta ban leit tong um, ka jingduh ka por ka long 60 kynta ha ka shi bnai; ha ka shisnem =720 kynta ne 30 sngi. Lada ka bai bylla ka long 100 shi sngi, ka jingduh nong ha ka shibnai ka long 3,000/-; shisnem 36,000/-; 10 snem ka long 3,60,000/-; hynrei bun na ngi ngim sngewthuh ïa ka jingkordor ka Ar kynta.

12. Ka jingbym don hospital ha la shnong- Namar bymdon ne bym biang ka hospital ha la shnong, u nongkyndong ba duk u hap wai kali ban leit phah sumar sha Shillong bad ka bai wai kali kan ym duna ïa ka 1000/- shisien leit buh, Lada hap leit sha Shillong man u bnai, ka jinglut bai wai kali=12,000/-; ha ka shisnem: 10 snem 1,20,000/-: khlem kheiñ ïa ka bai dawai, bai sah bad ka bai bam bai dih.

13. Ka jingbym biang ka ding electric- Kane ka pynduhnong bha ïa ki baduk. Ha ka juk mynta, ka Computer ka dei ka subject ba donkam bha wat sha nongkyndong ruh; hynrei ngin ym lah ban pyntrei kam ïa ka khlem don ka ding electric ne ka light. Ha nongkyndong bym pat don electric, ki ju pyndonkam da ka umphniang sharak ban ioh jingshai bad kane ka ktah shibun ïa ka koit ka khïah. la ki kor tylliat kba ruh ki ju pyndonkam da ka umphniang diesel. Kane ym tang ba ka ktah ïa ka jingkoit jingkhiah, ka ktah ruh ïa ka jingïohnong namar hap leit thied umphniang na sha jngai haba lut umphniang. Lada jan eh ruh la kumno kumno ka bai shong kali ka long 40/- bad leit bad wan bad 100/- ka bai sngi la duh lypa. Lada hap leit shim umphniang man la ka taïew ka jingduhnong shibnai ruh ka long 140x4=560; shisnem =6720/- bad 10 snem 67,200/-. Lada biang ka light ïa kitei ki jinglut baroh la ïohnong ei sha lade.

14. Ka jingbym don ka skul ne college ba bha ha la shnong- Kane ruh ka ktah bha ïa ka pla pisa jong ki kmie ki kpa kiba duk. Lada hap leit buh skul sha Shillong, tang ka bai wai ing kan poi malu mala 500 - shi kamra ha ka shi bnai; shisnem= 6000/-; shiphew snem = 60,000.

Lada kheiñ kyllum (average) ïa ka jingduhnong jong uwei u briew katkum ba la kdew ha ka Sl.No.8,10 ter ter haduh Sl.No.14.ka long 11,71,200/-(Khatwei lak hynñiew phew wei hajar, ar spah tyngka) ha ka (shiphew snem); khlem kheiñ ïa ka bailut bai kiad ha ka por Christmas, Snem thymmai. haba ïap briew, ka khun, khawai khun, duh khalai, pynjot ïa ki mar paidbah bad ba shah khem dor ki mar rep ha u Khakaïa. Mynta ka sah ha u paidbah kumno un weng ïa ka duk.*(Phaidien)*

KA AI JAIT KPA JAIT KMIE

Da u W.Ksoo

Ka jingai ai jait kpa bad ai jait kmie kadei kawei ka topic kaba ngi donkam eh ban ïatai da kaba shai bha ha kane ka juk khnang ba ngin ym bakla ban rai shano ngi dei ban ai ïa ka jaid ka kynja jongngi ban ym shongsang shongma ha khmat u briew bad khamtam ha khmat jong u blei. Kum ka jaitbynriew ngi dei ban ieid ïa ka ri lajong jongngi da kaba ngi nang kumno ban ker ïa ka kper lajong khnang ba u nongwei u nongar um ïoh rung ne nud ban wan leh trai hangne hapoh ïing jongngi. Ngi ïohi ba ki don ki briew kiba kwah ban pynneh pynsah ïa ka jingai jait kmie jongngi khnang ban nym duhnoh ka jinglong khasi jongngi, bad bun ruh kiba kwah noh ban pynkylla ïa ka jingai jait kmie sha ka jingai jait kpa khnang ban ïada bad pynneh pynsah bad ïada ïa ka jinglong tynrai jongngi na ka jingwan hiarthma u nongwei.

Te, hangne nga kwah ban buh ïa jingkylli ïaphi ba lada phin jied tang kawei ïano phin kyrshan, ïa ka ai jaitkmie ne ai jaitkpa ?? Nga te mynta nga ai jait kmie namar ba naduh dangrit ngam nang ban rai shano kaba dei kaba lait, hap neh ha kaba ki kmie ki kpa ki ïa bud tynneng ïa ki para khasi .Tangba, nga ïohi ba ka jingai jait kpa kadei ka jingjied kaba 100 na ka 100 percent kaba dei eh iangi ban ïa bud bad ban ïa pynkylla noh wutwut , BALEI ? To ïathuh ïanga phi dei na ka jait niam aïu?? Catholic, Presbyterian, Full gospel, Seven day etccc ?? Kiba bun hi ki dei ki kristan watla ki bun ki niam khasi. Ia ki para kristan ngan kylli shwa, Te phi pule kumno ha ka bible jongphi ? U blei u ïadei kam ne em bad ki kynthei ?? Tharai phi kynmaw kumno u ong ha u noah bad ki khun jong u noah (genesis 9)"Bad u blei u la kyrkhu ïa u Noah bad ïa ki khun shynrang jong u, u la ong ruh ha ki, to da nangkha, bad to da pyndap pat ïa ka pyrthei "

Naduh mynba nyngkong u blei u thaw shwa ïa u shynrang bad tad ynda u la ïohi pat ba u bapli u paieid Adam jongngi u sah marwei ha ka jingkynjah te u sa thaw ïa ka im kaba dei tang shibynta na ka shyiengkrung jong u, kam mut ba kan dei maka kaba halor ïa u, kaban jop ïa u, kaban saitlah ïa u, hynrei ma u uba halor jong ka. KUM KI KRISTAN KHASI Ngi khlem bud ïa kaei kaba u blei u kwah ïangi ban leh da kaba ngi ai jait sha ka kmie khlem pyneh rniew ïa u shynrang ba u blei u da ieid eh, ngi ailad ba ka kynthei kan kiew skong ha kiei kiei ki bynta baroh naduh ka kur ka jait la long trai ka kynthei, ka jing kamai kajih la ïoh pateng ha ka kynthei ha kaba u shynrang ha ka jaka ba un ai ïa ka kynthei u hap pan pynban na ka kynthei da kaba hap kyrpad, hap syrpud syrpai, hap dem hap nguh haban da biang lym kumta ynda lah tymmen lei tang ka bam ruh ymïoh bapli u shynrang ha ka jinglong khasi shah sloit lut ka bor baroh khoit ha ka kynthei HAHAHAHAHA Shah rkhie ha ka pyrthei...

Shisien pyrkhat te da sngewdei eh ba ki ong ba ka kynthei ba kit ba bah 9 bnai ïa ki khun ha kpoh lajong, (U blei u tim hi ïaka ba ka ngeit ïa u soitan ba ka sa shitom hi) ka kynthei ban ri ban sumar ïa ki khun te ka hap hi ban ïoh ïa ka kur ka jait, ka jinghiar pateng ha ka kamai kajih, ka spah ka phew baroh. Hynrei to da kynmaw mano ba wanrah ïa ka pop ba nyngkong tam ha ka pyrthei ???

U adam ne ka im mano ba ngeit ïa ka jingpynshoi u soitan ha ka jinglong ba bieit, ba duna, ba tlotbor shibuit shibor? (Ha ka juk mynta te u khyllah jait u dei u soitan, ka kynthei khasi pat ka dei ka im, ïap u bapli u Adam khasi) ha ka jingshisha ngi dei ban tip ïalade ba ngi dei ki jaitbynriew bieit jablo bad tasngeng tam ha ka pyrthei ban ailad ïa ka kynthei ba kan lam khmat lut maka ha ki bynta baroh ha ka jingim da kabym kheiñ snep ïa u shynrang khatarbor eiei ruh em, mano ba ailad ?? Ha ka jingshisha ngi dei ban shim biang shalade ïa kaei kaba ngi la duhnoh baroh shi katto ha ka kynthei.

Dei mangi hi ki shynrang khasi sniang shiteng khlieh, tieng kyr-eit, ba sa ïohlad bad nud ka kynthei ban bat ïa u shabi jong kiei kiei baroh. Ki ong mynshwa ki khasi ki shait ai jait nyngkong eh sha u shynrang hynrei namar ba u shynrang u shait leit ïaleh thma bad ki khasi ki tieng ba lada ki 'rang khasi ki ïap noh ha ka thma te kin sa duhjait noh ki khasi bad dei na kane kadaw ki sa aijait noh sha ka kynthei, bad mynta pat ngi lah ïohi ba lah sngewdei biang ban pynkylla biang ne shim noh ïa kaei kaba u mynbarim u longshwa jong ngi u buh naduh mynnyngkong na ka bynta ka jingbha jong ka jaitbynriew khasi jongi baroh kawei lym kumta NGIN SA DUHJAIT NOH SYNDON ha ka jing shah hiar thma ba jaijai jong ki nongwei. Ka jingai jait sha u kpa kan ym pynduh ïa ka jinglong kynsai bad tynrai jong u khasi hynrei kan nang pynskhem bad nang pynroi shuh shuh ïa kajinglong khasi jongngi da kaba khanglad ïa ki nongshun ban jop thma ïangi lada u shynrang khasi khadarbor jongngi u bat ïa ka kur ka jait, ka bor ka sor, ka synshar ka khadar, ka spah ka phew, ka hiar pateng baroh khoit yn ym don shuh u nongshun u ban lah ban wan rung ha kper ne wat hapoh ka ïing kaba u shynrang ba la pynkupbor da u blei u ap.

Ngi dei ban kyndit bynriew noh katba dang biang ka por (wat la ha tmier) ïoh ba shahtim shah tla ym ha u briew hynrei ha u nongbuh nongthaw u ba khlem ai ïa ka lad ha ka kynthei hynrei ha u shynrang. Ngi pynkheiñ ïa kaei kaba u blei u buh, u blei u ai hangi ban peit ban bishar, ban synshar halor kiei kiei baroh phewse kum u si samkhmut dem ngon hakhmat ka kynthei bad ai ïa u shabi kan leh kan pyniaid katba mon, ynda lah kiew skong ka kynthei ka sa ïoh ka jait ka kynja halade, ka hiar pateng, ka spah ka phew, ka sa heh ka bor, ka sa ñiah kali ha surok, sa shong baheh ha ophis, bad sa ibeiñ ïa u rang khasi bapli, leit trei ka kynthei shong ïing u shynrang, ka leit shang kat shaba mon bapli u 'rang jongngi ha ka shong ïing, hap peit khyllung ïa ka boss, hap sait hap khlieng, hap shet hap tiew, rah um rah wah, leit ïew leit hat, Aaahhh !!! Bapli lyngkor u rang khasi ..... UNE MO UTA U DAP SHYNRANG KHUN U KPA HA KA KUTLAD ??

Kylla shibor u shynrang shah sloit lut baroh khoit ha ka kynthei khasi. ïano yn kynnoh??? Kum ki shynrang Ngin shu ïa ap satang ïa ka jingbishar utei ba nalor ynda poi akher ka sngi ? Shano u shabi ba nga ai haphi ?? Ngin jubab kumno ??? Ko ki para khasi baroh, da phi dei ki niam khasi ne niam kristan ruh BUD ïA KAEI KABA LAH BUH NYNGKONG EH ïoh ba duhjait u longdien jongngi lashai la shisngi khnang ba kan neh kan sah ka jaitbynriew khasi jongngi bad ban shonghok hakhmat u blei nongbuh nongthaw, kumba u blei u lah buh kyrpang ai kan long kumta.(Phaidien)